

Ҙамрәксен ёё-хёлё – Муркаш ен аталанавёпе малашләхёшён

Сәмах - Ҙамрәксен ертүсине

Район ятне үкермөпөр

Паянхи куна райони 8794 Ҙамрәк сын пурәнәт. Вёсем төрлө отрасльсенче ёслөсё. Ытларакшө суту-илүре, пассажирсене туртарна сёрте, уйрам сынсен предприятийёсенче. 18 процент шулта вёренет пулсн, 17 процент аслә вёренү заведенийёсенче. Ҙав вәхәтрах шулсенче Ҙамрәк учитель-арсынсем сүкки кун йёркинчи сивөч ыту.

Районта 1040 Ҙамрәк сөмье. Вёсемпе Москассини ял тәрәхөнче активлә ёслөсё. Кунта вырәнти Ҙамрәксен Канашён ертүс-ин Г. Глоубеван түпи пысәк. Ҙавән пекех Чуманкасси, Шетмөпүс, Ҙатракасси, Мән Сөнтөр, Муркаш, Каткасси ял тәрәхөсенче те ёс активләхө пысәк.

Анаусөсем

Кәсәлхи районта ёсөпе тивөсөтөкөн центр урлә 229 Ҙамрәкә пёрлөштөкөн 8 ёс бригади йёркелөрөмөр. Вёсенчен Шурчари пөтөмөшлө пөлү паракан төп шулти “Акрөм” тата Калайкассинчи вәтам шулти “Пирамида” бригадәсем республикари “Ҙамрәксен чи лайәх ёс бригади” конкур-

сне хутшәнма документсем тәрәтрөс. Каламалла, 2005 сүл кәтартәвөсемпе Калай-кассисем (бригадирө И.В. Осипова) вищөмөш хут умлә-хыслә чи лайәх ята тивөсөсө хаклә премие (пылесос) тивөснөччө.

Республикари “Чәваш пики – 2006” конкурсра Муркашри вәтам шулти Екатерина Афанасьева 2-мөш вырән йышәнса “Хүхөм пики” титула алла илчө.

Ҙамрәк армөецсен финалти 38-мөш вәйиисенче М. Шуйцев ячөллө клуб, Ҙарпа патриотика клубөсем хушшинче. 3-мөш вырән йышәнчө (ертүси И.В. Семёнов). 2005 сүл кәтартәвөсемпе вөсем пурәнәканти чи лайәх ёс йёркелөвөшөн ирттөрнө республикари конкурсра 1-мөш вырәнә тухса 10 пин төнкө премие сөнсө илнөччө.

“Ҙамрәксем сывә пурнәс йёркишөн” акци ирттөрнө чух республикари агитаци спектаклөсен конкурсөнче Шурчари пөтөмөшлө пөлү паракан төп шулти агитбригада 3-мөш вырән йышәнчө.

Турайри вәтам шулти технологи учительници

А.Ю. Герасимова РФ Президентчөн грантне (100 пине төнкө) илме пултарчө. Сөнтөрүсө сентябрь 22-мөшөччө 30 сүл тултарчө.

Хәйсен пултарулахөпе сүлтан-сүл ытларак Ҙамрәксем ЧР Президентчөн стипендиачөсем пулса тәрәсчө. Ку ёс вәй илнө 2003 сүлта районтан 2 стипендиат пулнә пулсан, 2004 сүлта – 12, 2005 сүлта – 15, 2006 сүлта – 17 качәпа хөр сак пысәк хисөпе тивөсрөс. Ҙамрәксемшөн ыра төслөх пулаканскөрсөмө эфир туллин усә куратпәр. Паян вөсем районан пурнәсө сөнчен проектсем сывәсчө. Ситес уйәхра Ҙамрәк авторсем вөсөне хутөлөс.

ЧР Президентчөн стипендиачөсемпе тәтәш төл пулсөм йёркелөнипех кәсәлхи май уйәхөнче Муркашра стипендиатсен аллеий усәлчө. Сүлсем иртнөсөмөн сак аллея район центрөн илемө пулса тәрәсса шанатпәр.

Г. ЛЮБИМОВА,
район администрацийөн вөрөнтү, Ҙамрәксен политики, физкультурапа спорт пайөн төп специалистчө.

Коллективсенче

Ёсөре те, юрәра та

Пирөн тәрәхри ләкпә пурнәсә сыхлас ёсөре райони пушар хуралөччө вәй хуракансен түпи те пөчөк мар. Кәсәлхи сакәр уйәх сывәра район территорияөнче 35 пушар регистрацилене. Граждансем пушар хәруш-сәрләх правилсенө пәхәнманнипе ирөкө кайнә вутсүләмра 11 сын пурнәсө та-

пе тата пушарсем сүнтернипе пөрлөх сак ёсөсем хушшинче пулакан пушә вәхәтсөчө алла хуткупәс, гитара төчсө юрәсем шәрантарәсчө, ку енөпе те конкурсөне хушшәнәсчө. Акә, кәсәл республика кунө үмөн республикари пушар чәсөсем хушшинчи художество пултарулах конкурсөнче Муркашри 37-мөш номерлө пушар чәсөн ёсөнөсөм ырапа паләрчөс. Пушар чәсөн Пусләхөн сүмө Александр Николаевич Куликов мәшәрәпе Алина Александровна шәрантарнә “Мөн тери телейлө” юрә конкурс сөнтөрүси пулса тәчө (сән үкөрчөкөре Алина сулахайран иккөмөшө, Саша сылтәман пөррөмөшө).

Сакәнтах бард юррисен тулшәвөнче Муркашри пушар чәсө сүмөнчө дежурство тәрәкан Е.Андреев яч. хис. хушәләхән пушарнәйө Алексей Владимирович Иванов гитарәпа юрә юрла-са иккөмөш вырәнә тухма пултарчө. Сак кунсенче 25 сүл тултарнә Леша гитарәпа 8-мөш класранпа туслә.

Сакәнтах бард юррисен тулшәвөнчө Муркашри пушар чәсө сүмөнчө дежурство тәрәкан Е.Андреев яч. хис. хушәләхән пушарнәйө Алексей Владимирович Иванов гитарәпа юрә юрла-са иккөмөш вырәнә тухма пултарчө. Сак кунсенче 25 сүл тултарнә Леша гитарәпа 8-мөш класранпа туслә.

А. БЕЛОВ
сән үкөрчөкөсем.

тәлли те “хөрлө автан” хәрушләхне ярусән ку с умне каларат.

Пушар хуралөччө службәра тәрәкансем вара профилактика ёсөсем пурнәслани-

Шүт

Улталарәм-тәк улталарәм

80-мөш сүлсем. Общежити пүлөмөнчө тус хөрсөм пөрпөре сөнө хыпарсем кала-кала парәсчө:

– Гришәна улталарәм-тәк улталарәм вара, сывәрәсса – сывәртам унпа – качча тухма, сүк, килөшмерөм! – пысәк ёс тунән хәпартланса пөлтерет пөри.

“Пирөн пулсәләх – Ҙамрәксенче” – төнө, төпөр, төйөпөр те хамәр шанәса усәмлөтәсә. Мөншөн төсен эфир паян ёслөни-тунине пирөн ачасөмпе мәнуксен алла илсө малалла тәсмалла. Ахәлөлөн пурнәс аталанни сөнчөн сәмах ваклапа тәрәтә-и вара?

Эпө сәмрәк сын мар пулсан та, чунәмпа сәмрәксөмөпө пөрлөх: вөсен ёсөне-хөлнө сәнасах тәрәтәп, сөнүсөмпе пулшәтәп, тунә үсөмөсөмшөн савәнәтәп.

Паянхи манән сәмах сав сәмрәксөнчөн пөрин сөнчөн. Вәл – “Восток” хушәләхә ертсө пыракан Михаил Николаевич Шишөкин. Хәй сәмрәк ертүсө пулсан та, аслисөне сума сәвәссипө тата ёсө йөркелөссипө чылай сумлә куранәт, түрөх сәмрәк төемөмөн те: аслисөмпе мәнәллә, ачасөмпе ачалла каләсни ёслөс кәмәла сөклет.

Тәрәшуллә ертүсө

Эфир Кәпасна Юнкә сыннисөм вуннән асәннә хушәләхә килөшүпө вырма ёсөне хутшәнтәмәр. Хутшәнтәмәр та инсөтө каймасәрах ёслөсө илме май пуррине әнлантәмәр. Хушәләхә ёслөкөнсем хушшинчө килөшүлөх хушәланипе иртнө эрнөрөх сүмәрсөмчөн вырма ёсөсөне вөслөрөмөр. Ҙапла вара көсөк хушәрах хирти тырә пүлменө көрсө выртрө.

Хушәләхә ёсө йөркелөвө те сүллө шайра темөллө. Вырма-ра эфир таләк ёслөнө хысәсән пирө хушәләхри шул ачисөм улаштарсах тәчөс. Хамәр смөна эфир Кәпасран рейслә автөбуспа ирлөсө Калмака ситсөн, унта пирө Мулкачкәссисөн автөмәшини көтнө вырәнә вәхәтра ситме пулшөрө. Пөлөтпөр, сакә та хушәләх ертүсин йөркелөвө. Вырәнәтә вара йөтөмө пысәк мар пулсан та, пөр-пөрне пулшәса ёслөмө меллө пулни ёсө тухәсөне үстөрчө кәна.

Хамәр коллектив пирки калас пулсан, пирө “Восток” хушәләхә кунта 7 сүл вырма ёсөсөне хутшәннә хамәр өнтөш Г. Шурнеева пухса кайрө. Хамәр пәтәмәрти “Новая Юнга” хушәләх юхәнчө пулсан та, ялта пурәнәкансөне тырә-пулә кирлөх. Сав килөшүпө вәй хутәмәр та Мулкачкәссинчө. Күрөнмөллө пулмарө. Председатель хамәрпа тараватлә та кәмәллә пулнәран пирөн сынсем көр аки ирттерме пулшәма та хирөс пулмарөс. Кунта Манөфа Лаптөвапа Максим Терөнтөв тәрәшсах ака агрегәчөсем сөнчө ёслөрөс.

Юлашкинчөн сәпәла калас килөт: М. Шишөкин пек председа-

Пирөн өнтөшсөм

Хәрушсәрләх чиккинчө

Сөршыва хутөлөссө арсын тивөсчө тесе сак ёсөре хөрарәма иккөмөш вырәнә хәварни төрөс маррине пурнәс усәмлә төслөхсөмөпө сирөплөтсө парәт. Манән иртнө төл пулу та сак төрөслөхөпө түр килчө. Умра юрату сүләмөпө сунакан тата пурнәсран ыррине кәна көтөкөн куссөмлө, сар тумө тәхәннә вунсакәр сүлхи тәпәл-тәпәл хөр. Ыттипө пөрлөх куссөкөнчө унән сүтә малашләх, чөрчөн сәнөнчө пысәк өтөвләх, каләсәвөнчө сөршыв пулсәләхөпө унән аталанавө тата кәмәл сирөплөхө. Сакән пеккисөм пирки өнтө иртнө өмөртө вырәс пөчөк “Есть женщины в русских селеньях... Коня на скаку оставиш, в горящую избу войдет...” тесе сывәрнә. Кунәшкәл хөрарәмсөм Ращөйрө пулнә, пур, пулсәсчө те.

Кристина Вячеславовна Киршөва (официаллах калар) Ращөйри Федераллә Хәрушсәрләх Службин Мускаври чикө сар институтчөн вищөмөш курс курсанчө.

– Пурнәс өплө ситөрчө-ха инсөтри сак вөрөнү заведөнине? Сывәхарах вөрөнөмө сүкчө-и? – пусларәм хамәр каләсәва инсөтрөн. Вәтанчәк пек курәнәкан хөр тәруках чөрөлчө, каләсу тилхөпинө хәвәрт алла илчө:

– Атте төслөхөпө хавхаланса үснөскөр эпө ачаллах йывәрләхсөне кусран пәхма вөрөнтөм. (Ашшө – Вячеслав Евсөевич – тивөслө сар службинө Афганстан Республикинчө ирттөрөскөр, сартан таврәнсан чылай хушә шалти ёсөн пайөнчө ёслөнө, патшаләх наградисөне пөрре мар тивөснө.–

РЕД.) Ачалла вөрөнни хут сөнчө төсчө те, маншән та пысәк төкө пулчө вәл. Савнпәх паян йывәрләхсөмөмөччө пурнәс сүлө сөнчи йывәрләхсөмөпө көрөшө хәтөр пулнәскөр, Москакәссинчи вәтам шулти 9 класс хысәсән Чәваш патшаләх университетчөн гимназине ылтән медальпө вөрөнсө пөтөрсөн карьерәшән сунтарман тата кәмәл-сипөт сүллө шайри ёсө вөрөнчөкөн вөрөнү заведөнийөсөне шырама пусларәм. Сак вәхәтә аттөпө каләсә амаланнә сар профөсийө силө тухрө. Ҙапла вара Галицинар чикө сар институтнө вөрөнчө көмө шухәш суралчө. Инта сывәру ятәмәр, анчәх... Каялла ку институтра хөрсөнчө вөрөнчөкөн пирки пөлтерни, ку сүлпа Мускаври чикө сар институтчөнчө пөлү илме май пурри сөнчөн сөнү пани тата институтан адреснө пөлтерни килчө. Мөнөх, Ҙамрәк шухәш малаллах, 2004 сүлта документсөне унта парса хөрсөм хушшинчө пөр вырәнә 13 сын тәрәкан конкурс витөр тухса сак института вөрөнчө көтөм. Паян хам суйланә сүла нихәш өнчөн те үпкөлөмөстөп, – чүнө уссә каласа пачө Кристина.

Хам та действительнәй сар службинчө пулнәран унти йывәрләхә хөр хуллусийөпө йәтма питех маррине такам каласәрах пөлөтөп. Савәнпа та хөр-курсант сөнө пөр вәхәтрах төлөнсө те әмсанса пәхәтәп. Еплө-ха капла? Хурав-чәнләх вара ку сүмөнчөх.

Критсинән сар специалнөсө – чикөри төрөслөв, граждәнствәри төп ёс – юриспрудөнци. Сак әсталәхсөне алла илсөси сәмәл ёс мар, анчәх өплө каләсә-ха: “Вөрөнүрө йывәр та, пурнәсра ансат”. Сакна асра тытса ыттисөмөпө пөрлө сәмрәк хөр Ярославлти хирти вөрөнчөкөнчө пөлтөх, кунә вөрөнчүллө чикө застависөнчө служба ирттөрөт. Савәнпа өнтө унән төрлө пәшалсөнчөнчө перөсси, нарядсөне сүрөсси, околсөм чавса танксөне хирөс гранатәсөмөпө тухәсси ют мар өнтө. Акә, кәсәлхи июль уйәхөччө сәмрәк пики Мускавра Шөрөмөтөвө-2 аэропортра стажировкәра пулчө, хәйөн пулсә ёсөпө сывәхарах паллашрө. “Тимлөхө сүхәтмәсан тата өтөвләхә туйса тәрсан ёслөмөллө мар ёс пек туйәнмарө”, – чән офицера пек хакларә хәйөн стажировкине Кристина Киршөва курсант. Ана хирөслөмө сәмах сүк.

Чикө сар институтчөнчө “питө лайәх” пәлләсөмөпө сөс вөрөнчөкөн Кристинан йәмәкө Алөна та, Москакәссинчи вәтам шулта 9 класс пөтөрсөскөр, 10-11 класссөне Муркашри лицейрө вөрөнчө кәмәл тунә. Шукул хысәсән унән өмөчө – Шалти ёсөн министрствин сүлөпө каясси. Мөнөх, ана та Турә пулшәтәр. Сакән пек хөрсөмшөн Муркаш өнөн үкөнмөллө пулмө.

Анатолий БЕЛОВ.

Автор сән үкөрчөкө.

Эфир пулнә, пур, пулатпәр

“Малашләх Ҙамрәксенчө”, –

терө хәйөн каләсәвөнчө райони ветеринари службин ертүси Николай Семөнович Яковлев. Выхәх чирөсөмөпө көрөшөс ёсөре пуян опыт пухнәскөр отрасль малашләхө пирки сәпәла шутланине ырамалла сөс. Сәмах сәмахпа та, анчәх ана кәтартусөмөпө сирөплөтсөн вырәнләрах та пулчө. “Выхәх чирөсөмөпө көрөшөкөн Муркаш районөччи станци” патшаләх учреждөнийөнчө паянхи кунә пурө 51 сын ёслөт. Вөсенчөн 14-шө вәтәр сүлчөнчи специалистсөм пулнине пәхсан, Н.Яковлев калани түррө тухни курәнәт.

Эсир сән үкөрчөкө куракан (сулахайран сылтәмалла) Марина Витальевна Рыжковапа Инга Юрьевна Кириллова выхәх тухтәрөсөмөпө хәлтөрөх сөс килнө сәмрәк специалистсөм. Марина ветеринари лабораторийөн врачсөрөлөгө, Инга – ветстанци выхәх тухтәрө. Хөрсөм иккөшө те Чәваш патшаләх ял хушәләх академинө әнәслә вөрөнсө пөтөрнө.

Районти ветслужбәри сәмрәксөм ёсөре пуян опыт пухнә аслә тусөсенчөн Н.С.Яковлевран, И.Н.Яковлевран, М.Д. Попугаевран Г.Т. Кирилловран, Р.Н.Петровран, Л.А. Боряиновран, В.Н.Ильинран, С.В. Даниловран, В.И. Сорокинран вөрөнсө пырса вөсен ёсөне сирөп алла илсөсө шанас килөт. Апла районәмәр та малаллах кайө.

Анатолий БЕЛОВ.